

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I STOCKHOLM**
Allmänna avdelningen
Enhet 15

DOM
2013-12-23
Meddelad i
Stockholm

Mål nr
28312-13

SÖKANDE

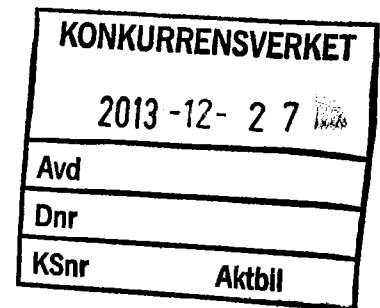
A.D. - man 100 Språk AB, 556400-4546
Birkagatan 31
113 39 Stockholm

MOTPART

Huddinge kommun
141 85 Huddinge

SAKEN

Offentlig upphandling

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår ansökan om överprövning.

Dok.Id 432824

Postadress
115 76 Stockholm

Besöksadress
Tegeluddsvägen 1

Telefon
08-561 680 00

E-post:
forvaltningsrattenistockholm@dom.se

Telefax
08-561 680 01

Expeditionstid
måndag – fredag
09:00-15:00

YRKANDEN M.M.

Huddinge kommun genomför en upphandling av tolkförmedlingstjänster (diarienummer 2012-046). Upphandlingen görs genom ett förenklat förfarande enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling (LOU).

Enligt ett tilldelningsbeslut i augusti 2013 antogs A.D. - man 100 Språk AB (bolaget) som en av tre leverantörer i upphandlingen. Efter det har förvaltningsrätten emellertid beslutat att upphandlingen ska rättas, se förvaltningsrättens dom den 11 november 2013 i mål nr 20666-13.

Av ett nytt tilldelningsbeslut den 15 november 2013 framgår att bolagets anbud har uteslutits från utvärdering med motiveringen att det inte längre är giltigt. Till skillnad från andra anbudsgivare har bolaget inte godkänt en förlängning av anbudets giltighetstid efter den 25 september 2013. Enligt tilldelningsbeslutet ska kontrakt tecknas med tre andra anbudsgivare.

Bolaget ansöker nu om överprövning och yrkar att upphandlingen ska avbrytas och göras om. Till stöd för sin talan anför bolaget bl.a. följande. I förfrågningsunderlaget anges att anbuden ska vara bindande till och med den 25 september 2013. I ett e-postutskick till samtliga leverantörer den 23 september 2013 har kommunen emellertid önskat att giltighetstiden ska förlängas under pågående överprövningsprocess, till och med den 31 december 2013. Bolaget har inte godkänt en sådan förlängning eftersom kommunens utvärderingsmodell är behäftad med fel och eftersom samma upphandling avbröts förra året. I enlighet med likabehandlingsprincipen måste samtliga anbudsgivare gå med på en förlängning för att förlängning ska vara aktuell. Eftersom bolaget inte har gått med på förlängning har giltighetstiden för anbuden löpt ut och kommunen har brutit mot LOU genom att förkasta bolagets anbud och i stället anta ogiltiga anbud. Anbudets giltighetstid påverkar tidsplanen för bolagets organisation och

omorganisation av resurser för avtalet. Bolaget har lidit avsevärd skada genom kommunens beslut att förkasta anbudet och att därmed inte teckna avtal med bolaget. Upphandlingen måste avbrytas och göras om med tydligare krav i fråga om referenser och utvärderingsgrunder. Det faktum att giltighetstiden löpt ut utgör sakliga skäl att avbryta upphandlingen.

Kommunen anser att ansökan om överprövning ska avvisas och anför bl.a. följande. Enligt förfrågningsunderlaget löpte anbudens giltighetstid till och med den 25 september 2013. Då pågående överprövning drog ut på tiden riskerade giltighetstiden att löpa ut. Kommunen skickade därför en förfrågan till alla anbudsgivare med möjlighet att förlänga giltighetstiden till och med den 31 december 2013. Bolaget meddelade skriftligen att det inte godkände en förlängning efter den 25 september 2013. Kommunen har alltså gett alla anbudsgivare möjlighet – men inte skyldighet – att förlänga anbudens giltighetstid, vilket följer av likabehandlingsprincipen, och bolaget har aktivt valt att inte göra det. När kommunen vidtog rättelse enligt domen från förvaltningsrätten förelåg inte längre något giltigt anbud från bolaget. Avslutningsvis har bolaget inte lidit och kan inte komma att lida skada eftersom bolaget frivilligt valt att inte förlänga giltighetstiden.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Frågan om bolaget har talerätt

Den första fråga som förvaltningsrätten har att ta ställning till är om bolaget ska anses sakna talerätt på grund av att bolaget inte längre har ett giltigt anbud i upphandlingen. Om bolaget saknar talerätt ska ansökan om överprövning avvisas. Den kommer då inte att prövas i sak.

Av 16 kap. 4 § LOU framgår att allmän förvaltningsdomstol får överpröva en upphandling efter ansökan av en leverantör som anser sig ha lidit eller

kunna komma att lida skada. Med leverantör avses enligt 2 kap. 11 § LOU den som på marknaden tillhandahåller varor eller tjänster eller utför byggentreprenader. Med leverantör avses också grupper av leverantörer.

Högsta förvaltningsdomstolen har i avgörandet HFD 2011 not. 64 ansett att en leverantör inte haft talerätt när giltighetstiden för leverantörens anbud gått ut. Leverantören hade uteslutits från utvärderingen och därefter ansökt om överprövning av ett nytt tilldelningsbeslut i upphandlingen.

Kammarrätten i Göteborg har därefter bedömt frågan om talerätt i en annan situation och funnit att en leverantör som inte begärt rättelse, utan velat att upphandlingen ska göras om, haft talerätt trots att giltighetstiden för anbudet löpt ut (beslut den 21 juni 2012 i mål nr 5010-12). I beslutet anges att omständigheterna skiljer sig från dem i Högsta förvaltningsdomstolens avgörande, i vilket leverantören hade argumenterat bl.a. för att dess anbud skulle tas upp till utvärdering trots att giltighetstiden hade löpt ut.

Förvaltningsrätten konstaterar att bolaget i förevarande mål är en leverantör på den marknad som upphandlingen avser. Bolaget begär inte att dess anbud ska utvärderas utan vill i stället att upphandlingen ska göras om. Som grund anges att upphandlingen inte gått rätt till eftersom det enligt bolaget inte funnits några giltiga anbud kvar vid tidpunkten för det senaste tilldelningsbeslutet och då förfrågningsunderlaget dessutom varit oklart. Bolaget menar att det lidit avsevärd skada på grund av dessa fel.

Förvaltningsrätten anser att bolaget inte har förlorat sin rätt att föra talan mot upphandlingen på detta sätt endast på grund av att bolaget inte längre har ett giltigt anbud. Frågan om upphandlingen ska göras om på grund av det bolaget anför måste kunna prövas i sak. Bolaget får alltså anses ha talerätt i målet och ansökan om överprövning ska därför inte avvisas.

Frågan om kommunen har brutit mot LOU

Bolaget anför att kommunens utvärdering och tilldelningsbeslut är fel eftersom det enligt bolaget inte funnits några giltiga anbud i upphandlingen vid tidpunkten för det senaste tilldelningsbeslutet. Bolaget menar att samtliga anbud är ogiltiga eftersom inte alla anbudsgivare gått med på en förlängning. Därför menar bolaget att upphandlingen borde ha avbrutits och gjorts om. Bolaget anför vidare att förfrågningsunderlaget varit oklart.

De principer som ska följas vid all offentlig upphandling framgår av 1 kap. 9 § LOU. Upphandlande myndigheter ska enligt den paragrafen behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Vid upphandlingar ska vidare principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet iakttas.

Om den upphandlande myndigheten har brutit mot någon av dessa principer eller mot någon annan bestämmelse i LOU och detta har medfört att leverantören har lidit eller kan komma att lida skada, ska rätten besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse har gjorts. Detta framgår av 16 kap. 6 § LOU.

Det finns inte några bestämmelser i LOU som särskilt reglerar frågan om förlängning av anbuds giltighetstid. Det står dock klart att giltighetstiden för ett anbud får förlängas endast under förutsättning att myndigheten iakttar de principer för offentlig upphandling som anges i 1 kap. 9 § LOU.

Förvaltningsrätten konstaterar att kommunen i förevarande mål gett alla anbudsgivare samma möjlighet att förlänga giltighetstiden för sina anbud. Detta har skett efter det första tilldelningsbeslutet i augusti 2013. I det skedet av en upphandling kan det inte krävas att samtliga anbudsgivare ska gå med på en förlängning för att den ska vara tillåten (jfr Kamrätten i

Stockholms dom den 5 juli 2011 i mål nr 2058-11). Genom att alla anbudsgivare fått samma möjlighet att förlänga giltighetstiden har kommunen behandlat leverantörerna likvärdigt och icke-diskriminerande.

Det faktum att bolaget till skillnad från andra anbudsgivare vägrat att förlänga giltighetstiden innebär således inte att upphandlingen måste göras om. Det har inte framkommit annat än att de anbud som antogs genom tilldelningsbeslutet den 15 november 2013 varit giltiga. Sammantaget anser förvaltningsrätten att kommunen inte har brutit mot LOU genom att förkasta bolagets anbud och i stället anta anbud vars giltighetstid förlängts. Det saknas skäl för ingripande mot upphandlingen på denna grund.

Bolaget anför att förfrågningsunderlaget är oklart i fråga om referenser och utvärderingsgrunder men har inte preciserat dessa synpunkter närmare. Förvaltningsrätten kan inte se att upphandlingen skulle strida mot LOU i dessa avseenden. Det har alltså inte heller på den grunden framkommit skäl för ingripande och bolagets ansökan om överprövning ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta avgörande kan överklagas. Information om hur man överklagar finns i bilaga 1 (DV 3109/1A LOU).

Johan Jansson
Förvaltningsrättsfiskal

Julia Nyberg har föredragit målet.

SVERIGES DOMSTOLAR

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Stockholm.

Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagandet för offentlig part räknas från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress där klaganden kan nås för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.
2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.

I mål om överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling eller lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens dom eller beslut har löpt ut. I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan angivna lagarna.

Behöver Ni fler upplysningar om hur man överklagar kan Ni vända Er till förvaltningsrätten.